A forrásjegyzékek összeállításának technikai útmutatója

Egy-egy település helynévszótárához a szerzőnek össze kell állítania az általa felhasznált források jegyzékét.

Ennek egyes tételeit az MNHP honlapján közzétett forrásjegyzékekből (nyomtatott: kéziratos: térképes:) emelhetik ki a gyűjtők, az ott található rövidítéseket használva a szótár adatainak azonosítására.

Ha a forrásjegyzékekben nem szerepel a gyűjtő által felhasznált valamely forrás, akkor ezek leírását és rövidítését – a jegyzék egyes tételeinek mintájára – maguk a gyűjtők készítik el. (Ebben segítségükre lehet az alábbi, részletes útmutató.)

Levéltári források esetében a forrás leírása a levéltári nyilvántartások alapján történik. A források rövidítésére ilyen esetben egyszerűsített (ideiglenes) rövidítési formákat használunk: T-vel jelölve a térképes, L-lel pedig a további forrásokat (pl. T1, T2, L1, L2). A végleges rövidítést az első korrektúraforduló során központilag határozzuk meg, s ezt követően véglegesíti a szerző a szótárban is azokat.

Forrásrövidítés

A nyomtatott (és az egyedileg azonosítható kéziratos) forrásokat alapvetően a szerzőjük alapján rövidítjük: a szerző neve után művének kiadási éve áll.

- szerzői névként csakis családnevet tüntetünk fel, a gyakori nevek esetében is
- asszonynév esetén a feltüntetett név első elemét vesszük figyelembe
- két szerző esetén a nevüket – nagykötőjellel szóköz nélkül kapcsoljuk össze
- kettőnél több szerző esetén csak az első szerző nevét használjuk a rövidítésben, utána az et al. megjelölés áll
- ha ismeretlen szerzőről van szó, az N. N. megjelölést használjuk (szóközzel)
- a szerkesztett és a szerkesztő nevével rövidített műveket ugyanúgy a névvel és évszámmal rövidítjük, tehát a rövidítésben nem szerepel a szerk.
- a nevet kiskapitálissal írjuk, kivéve, ha a személynév nem szerzőre, hanem a mű címére utal (pl. Kállay, mint a Kállay család oklevéltárának rövidítése)
- az évszám szóközzel követi a nevet, utána nincs írásjel
- ha azonos évből az adott névhez több munka tartozik, azokat betűkkel különítjük el egymástól: az első, évvel megjelölt munka betű nélkül áll, ezt követően az évszám után a, b, c stb. következik, a végén írásjel nélkül
- ha egy forrás datálása két évszámmal van megadva (akár több kötetes munka, akár pl. egy kéziratos gyűjtés esetében), akkor a rövidítésben csak a későbbi évszámot tüntetjük fel
- ha nincs datálva a forrás, az é.n. megjelölést használjuk (szóköz nélkül), egyezés esetén utána szóköz nélkül következik az a, b, c stb. (N. N. é.n.a)

A gyakran idézett forrásokat (főleg forráskiadványokat, de emellett alapvető kézikönyveket stb.) nem a szerzőjük szerint, hanem annak a tudományos publikációkban leggyakrabban alkalmazott rövidítésével jelöljük. Ha ilyen nincs, létre is hozhatunk megfelelő rövidítést.

- a rövidítést pont zárja le attól függetlenül, hogy az utolsó betűje kis- vagy nagybetű

Forrásleírás

A bibliográfiában a forrás rövidítését = (egyenlőségjel) követi, ez után áll a forrás bibliográfiai leírása. Ebben a különböző forrástípusok esetében az alábbiak szerint járunk el.

Könyvek szerzővel, szerkesztővel

- elöl áll a könyv **szerzője** kiskapitális szedéssel, utána vesszővel
- ugyanígy áll a szerkesztett könyvek **szerkesztője**, itt a név után szóközzel a szerk., rövidítés következik normál szedéssel
    - több szerző esetén mindet feltüntetjük, a szerzőket szóköz nélkül nagykötőjellel (alt015) választjuk el egymástól
    - főszerkesztő esetén csak ezt adjuk meg, főszerk., rövidítéssel
    - a nem családnévvel, hanem nagybetűs rövidítéssel (pl. TESz.) felvett rövidítések bibliográfiai leírásában is a szerkesztő, ill. a szerző áll elöl
    - a név elől elhagyjuk a címeket (dr., gróf stb.)
    - a latinosított neveket magyarul közöljük
    - az idegen nyelvű források szerzőit a családnév után tett vesszővel jelöljük
- a szerzőt, szerkesztőt a könyv **címe** követi dőlt szedéssel, ponttal a végén
    - az alcímet a címtől pont választja el, és ugyancsak dőlt szedésű
    - többkötetes munkák esetében a kötetek száma pont nélkül követi a címet, a kötetszámok nagykötőjellel vannak összekapcsolva és ugyancsak dőlttel vannak szedve, utána pont áll
- a szerző és a cím sorrendjében eltérünk a fentiektől abban az esetben, ha egy több kötetes munka egyes köteteit (részben) mások szerkesztették
    - ilyenkor a mű címe áll elöl ponttal lezárva
    - ezt követi a szerkesztő(k) neve és a szerk., majd a kötet(ek) száma, kiadás helye, éve; és így tovább a másik szerkesztők által közreadott kötetkre vonatkozóan
- **sorozat, kiadó, hely, év**
    - ha a kötet valamilyen sorozat egyértelműen azonosítható darabjaként jelent meg, a címet követően ezt is feltüntetjük, álló szedéssel, ponttal a végén
    - ezt követően tüntetjük fel a kiadót vagy kiadókat, nagykötőjellel összekapcsolva
    - kiadóként nyomda nem szerepelhet
    - a kiadótól vesszővel elválasztva következik a kiadás helye, ha az megállapítható, két kiadási helyet nagykötőjellel összekapcsolva adunk meg
    - majd ettől vesszővel elkülönítve a kiadás éve vagy évei (ezek nagykötőjellel összekapcsolva) következnek, a végén ponttal lezárva
    - ha a forrásban nincs feltüntetve a kiadási év, de az megállapítható más módon, az év [ ] (szögletes zárójel)be kerül, de a zárójel a rövidítésben nem szerepel

Könyvrészletek

- elöl áll a tanulmány **szerzője** kiskapitális szedéssel, utána vesszővel
- ezt követően a tanulmány **címe** a fentieknek megfelelően szerepel
    - a tanulmány címe álló szedéssel szerepel
- ezt követi a **befoglaló** kötetre történő In: utalás
- a **kötet** bibliográfiai leírása ugyanúgy történik, mint a fentebb jelzett könyvek leírása: szerkesztő/szerző, könyvcím, (sorozat), kiadó, kiadás helye, éve.
    - a befoglaló kötetcím dőlttel szerepel
- a könyvben közzétett könyvrészlet/tanulmány **lapszámai** a kiadás éve után állnak, tól-ig megjelöléssel, ponttal a végén

Folyóiratbeli közlések

- elöl áll a tanulmány **szerzője** kiskapitális szedéssel, utána vesszővel
- ezt követően a tanulmány **címe** a fentieknek megfelelően szerepel
    - a tanulmány címe álló szedéssel szerepel
- a címet követi a **folyóirat címe** dőlt szedéssel
    - a folyóirat címét nem rövidítjük, hanem teljesen kiírjuk
- utána áll az **évfolyam** megjelölése, szükség esetén / jellel feltüntetve az egyes füzeteit, ezek után nem áll írásjel
- ezt követi zárójelben a **megjelenés éve**, a zárójel után vesszővel lezárva
- majd a **lapszám** következik tól-ig megjelöléssel, nagykötőjellel és ponttal lezárva

Szerzőkhöz köthető kéziratos munkák

- a **szerző** megadása a fentiek szerint történik
- a **cím** ugyancsak a könyveknél jelzett eljárás szerint
    - ha az adott kéziratnak nincs címe, akkor a címszerűen megjelölt leírása áll címként (pl. *Zsáka helynevei*)
- a **kéziratos jellegre** történő utalás
    - a cím után ez áll: Kézirat.
    - utána a kézirat jellegét tüntetjük fel, ha az releváns (pl. Szakdolgozat. Gyűjtőfüzetek. Gyűjtőlapok. Szemináriumi dolgozat)
- a forrás őrzésének helye és azonosítója
    - megjelöljük az **intézményt**, ahol megtalálható a kézirat; ezt ponttal zárjuk le
    - ha van azonosító **jelzete**, azt is feltüntetjük (ha betű és szám kombinációja, akkor közte szóköz áll, a végén pont van)
- a **település**, ahol a megadott intézmény található, vesszővel lezárva
- a forrás keletkezésének/létrehozásának **éve** ponttal lezárva